



## Моделювання процесу навчання професійно орієнтованого наукового писемного мовлення майбутніх викладачів англійської мови

У статті досліджується питання створення моделі навчання майбутніх викладачів англійської мови професійно орієнтованого наукового писемного мовлення. Представлено основні характеристики моделі, а також проаналізовано фактори, що обумовлюють реалізацію моделі: об'єкт вивчення, ступінь навчання, навчальна дисципліна, в межах якої побудовано модель, реалізація розробленої моделі у кредитно-модульній системі навчання, норми часу організації навчального процесу. Модель навчання узгоджено із закономірностями розвитку навчальної автономії у студентів магістратури. Також розглянуто функціонування методики навчання професійно орієнтованого наукового писемного мовлення у межах запропонованої моделі на основі виділених циклів навчання та обґрунтовано кількість годин, що відводяться на аудиторну і позааудиторну роботу.

**Ключові слова:** модель навчання, цикл навчання, практична дисципліна, наукове писемне мовлення, майбутні викладачі англійської мови.

**Л. В. Курило.** Моделирование процесса обучения профессионально ориентированной научной письменной речи будущих преподавателей английского языка

В статье исследуется вопрос создания модели обучения будущих преподавателей английского языка профессионально ориентированной научной письменной речи. Представлены основные характеристики модели: объект обучения, этап обучения, учебная дисциплина, в рамках которой построена модель, реализация разработанной модели в кредитно-модульной системе обучения, нормы часов, отведенных на организацию учебного процесса. Модель обучения согласовано с закономерностями развития учебной автономии у студентов магистратуры. Также рассмотрено функционирование методики обучения профессионально ориентированной научной письменной речи в предложенной модели на основе выделенных циклов обучения и обоснованного количества часов, которые отводятся на аудиторную и внеаудиторную работу.

**Ключевые слова:** модель обучения, цикл обучения, практическая дисциплина, научная письменная речь, будущие преподаватели английского языка.

**L. Kurylo.** Modelling the teaching process of professionally oriented scientific writing for future teachers of English

The article is dedicated to modelling the course of professionally oriented scientific writing for future teachers of English. The main characteristics of the teaching model are represented: object, stage, subject, the model realization within the credit based modular learning, time standards for the learning process. The model correlates with the learner autonomy development rules for Master's

degree curriculum. The functioning of professionally oriented scientific writing methodology within the model is also described, which is based on the suggested cycles and the cogent time standards for in-class and project work.

**Key words:** teaching model, learning cycle, academic subject, scientific writing, future teachers of English.

Уміння професійно орієнтованого наукового писемного мовлення (НПМ) є необхідними для ефективної підготовки майбутніх викладачів англійської мови в умовах інтеграції української системи освіти у Європейський простір вищої освіти [6]. Ці уміння лягли в основу підсистеми вправ для навчання магістрантів мовних спеціальностей професійно орієнтованого НПМ у двох жанрах письмової наукової комунікації – тез доповідей і наукової статті – з професійно орієнтованої тематики (методики навчання іноземних мов) [5]. Моделювання процесу навчання майбутніх викладачів англійської мови професійно орієнтованого НПМ з використанням розробленої підсистеми вправ [5] набуває закономірної актуальності у процесі розробки відповідної методики, оскільки модель навчання є опосередкованою ланкою для передачі уявлення дослідника про навчальну діяльність на науково-емпіричному рівні.

Дослідженням питання створення моделі навчання магістрантів академічного, в тому числі й наукового, писемного спілкування займались багато вчених. Так, Е. В. Васильєва розробила модель навчання написання наукового проблемно-тематичного повідомлення англійською мовою [2]. Т. М. Корж займалась проблематикою моделювання навчання наукових анотацій англійських професійно орієнтованих текстів [4]. О. С. Синєкоп досліджувала особливості моделювання інтерактивного навчання НПМ з використанням комп'ютерних технологій [11]. О. Б. Тарнопольський, С. П. Кожушко і М. В. Рудакова запропонували методику навчання академічного писемного мовлення студентів мовних спеціальностей [12]. Л. Хемп-Ліонс (L. Hamp-Lyons) і Б. Хіслі (B. Heasley) розробили модель навчання НПМ, що орієнтована на оволодіння різними жанрами академічного й наукового дискурсів [13]. Проте проблема моделювання процесу навчання майбутніх викладачів англійської мови професійно орієнтованого НПМ залишилась поза увагою дослідників.

Беручи до уваги актуальність проблеми і недостатній рівень її дослідженості, ставимо за **мету статті** описати модель навчання майбутніх викладачів англійської мови професійно орієнтованого НПМ. Мета статті визначає її *завдання*: представити основні характеристики моделі, проаналізувати фактори, що обумовлюють реалізацію моделі (об'єкт вивчення, ступінь навчання, навчальна дисципліна, в межах якої побудовано модель, реалізація розробленої моделі у кредитно-модульній системі навчання, норми часу навчального процесу), розглянути функціонування методики у межах моделі навчання, описати реалізацію моделі навчання професійно орієнтованого НПМ.

Під *моделлю* організації навчального процесу ми розуміємо, слідом за Е. Г. Азімовим і А. М. Щукіним, індивідуальну інтерпретацію викладачем на заняттях методу навчання відповідно до конкретних цілей та умов роботи [1, с. 159]. Модель навчання забезпечує поетапну реалізацію схеми навчання, а саме: реалізацію діяльності студента у ролі виконавця і викладача у ролі організатора процесу навчання.

Метою запропонованої моделі є практичне оволодіння знаннями, навичками й уміннями професійно орієнтованого НПМ майбутніми викладачами англійської мови [6]. Серед головних характеристик моделі чільне місце посідає її *послідовність*, яка означає логічну організацію процесу навчання, що адекватно відображає розроблену підсистему вправ [5]. Іншою характеристикою виступає *взаємопов'язаність її компонентів*, тобто залежність усіх компонентів моделі один від одного. З цієї характеристики закономірно випливає наступна – *системність*, яку ми розглядаємо як стадіальність оволодіння майбутніми викладачами професійно орієнтованим НПМ. Модель навчання також повинна бути *цілеспрямованою*, тобто забезпечувати досягнення поставленої мети, реалізацію змісту та принципів навчання і відображати сутність поєднання трьох методичних підходів до навчання НПМ: процесуального, жанрового й інтегративного [5, с. 29]. Також модель навчання НПМ відзначається особливостями, пов'язаними з *професійною підготовкою* майбутніх викладачів англійської мови у магістратурі ВНЗ. Таким чином, ці характеристики моделі навчання майбутніх викладачів англійської мови професійно орієнтованого НПМ здатні забезпечити її ефективне функціонування в умовах реального навчального процесу.

Організація моделі навчання залежить від багатьох факторів: об'єкта вивчення, ступеня навчання, навчальної дисципліни, в межах якої побудовано модель, і реалізації розробленої моделі у кредитно-модульній системі навчання. Слід також розглянути норми часу навчального процесу, які відведені або можуть бути відведені на реалізацію методики навчання майбутніх викладачів англійської мови професійно орієнтованого НПМ.

Об'єкт вивчення ґрунтується на дослідженні лінгвістичних особливостей наукового дискурсу і враховується у процесі відбору навчальних матеріалів та розробки підсистеми вправ.

Щодо визначення ступеня навчання слід зазначити, що навчання майбутніх викладачів англійської мови професійно орієнтованого НПМ відбувається впродовж усього терміну навчання у магістратурі, оскільки у межах дослідних магістерських програм магістранти займаються науковою діяльністю протягом усього періоду навчання, що передбачає написання й опублікування наукової статті, а також участь у наукових конференціях з опублікуванням тез доповідей [3]. Оскільки на цьому ступені акцентується самостійна дослідна робота магістрантів [2, с. 94], закономірно передбачається високий ступінь освітньої автономії майбутніх викладачів англійської мови у навчальній та науково-дослідній діяльності. Такому ступеню навчання найбільше притаманна автономна науково-дослідна та навчальна діяльність. Вихідним рівнем розвитку навчальної автономії є напівавтономія, що передбачає спільне з викладачем визначення загальних та індивідуальних цілей навчання професійно орієнтованого НПМ, а також самостійний вибір шляхів досягнення деяких із них. Цільовим рівнем розвитку навчальної автономії у магістратурі є частково залежна автономія, що передбачає спільне з викладачем визначення загальних цілей оволодіння професійно орієнтованим НПМ, самостійне визначення індивідуальних цілей, самостійний вибір шляхів їх реалізації та опосередкований контроль з боку викладача/наукового керівника [7]. Перехід від напівавтономії до частково залежної автономії має бути здійснений за рахунок організації процесу навчання професійно орієнтованого НПМ [13, с. 58–62], відображеного у розроблюваній моделі.

Отже, запропонована модель навчання майбутніх викладачів англійської мови професійно орієнтованого НПМ передбачає рух від напівавтономії до частково залежної автономії протягом двох семестрів, коли магістранти самостійно вибудовують, реалізують і контролюють свою навчально-наукову траєкторію.

На думку В. П. Свиридюк, зростання питомої ваги автономної навчальної діяльності на противагу аудиторним заняттям передбачено переходом ВНЗ України на кредитно-модульну систему організації навчального процесу [10, с. 140]. Сама система передбачає принципову зміну характеру взаємодії викладача і магістранта: забезпечується свідоме самостійне досягнення магістрантом певного рівня підготовки до кожної педагогічної зустрічі з викладачем / науковим керівником. Між викладачем і магістрантами мають підтримуватися паритетні, суб'єктно-суб'єктні стосунки у навчальному процесі.

У зв'язку з цим розглянемо можливість реалізації моделі навчання майбутніх викладачів англійської мови професійно орієнтованого НППМ у кредитно-модульній системі організації навчального процесу.

Під час розробки моделі організації навчання майбутніх викладачів англійської мови професійно орієнтованого НППМ ми спираємось на кількість годин, відведених на вивчення практичної дисципліни "Основи наукового письма іноземною мовою" у Київському національному лінгвістичному університеті (КНЛУ). Проте за умови збільшення або зменшення навчальних годин на вивчення цієї дисципліни до організації процесу навчання професійно орієнтованого НППМ можуть бути внесені необхідні корективи. Також можлива модифікація запропонованої моделі в межах навчальної практичної дисципліни "Практика усного та писемного мовлення англійською мовою", якщо у магістратурі педагогічного ВНЗ або факультету майбутнім викладачам англійської мови не запропоновано вивчення цієї практичної дисципліни.

Проаналізуємо відповідність організації практичного курсу "Основи наукового письма іноземною мовою", що викладений у навчальній програмі [9], положенням кредитно-модульної системи організації навчального процесу. Згідно з рекомендаціями з питань упровадження кредитно-модульної системи (наказ МОН України від 30.12.2005 №774) обсяг аудиторної роботи не повинен перевищувати 50 відсотків залікового кредиту, під яким розуміємо завершену задокументовану частину навчальної дисципліни (яка також виступає одиницею виміру навчального навантаження), що підлягає обов'язковому оцінюванню та зарахуванню. Загальна кількість годин на вивчення дисципліни "Основи наукового письма іноземною мовою" становить 54 години (1,5 кредитів), з яких 34 години відводяться на аудиторну роботу, а самостійна позааудиторна робота становить усього 20 годин [9, с. 2]. Як бачимо, на жаль, організація роботи магістрантів всередині модуля не відповідає вищезазначеному положенню кредитно-модульної системи. Керуючись цим положенням, вважаємо за доцільне дотримуватися співвідношення аудиторної та позааудиторної роботи 1:1 під час організації навчання професійно орієнтованого НППМ. Також ми вважаємо, що у процесі навчання наукових висловлювань у жанрах тез доповідей і наукової статті ми можемо розраховувати на 24 години у першому семестрі, з яких 12 годин може бути відведено на аудиторну роботу і 12 годин на позааудиторну роботу. Навчання професійно орієнтованого НППМ у межах визначених часових рамок слід проводити в режимі напівавтономії з поступовою підготовкою магістрантів до переходу до частково залежної автономії. Протягом цього терміну вважаємо за до-

цільне організувати навчання за розробленою підсистемою вправ [5, с. 29] у межах етапів 1-4, а саме:

- 1) етап аналітичного сприйняття наукового тексту;
- 2) етап підготовки до написання наукового тексту;
- 3) етап написання чернетки наукового тексту;
- 4) етап її коментування, самоперевірки і само- / взаємооцінки.

Таку послідовність та організацію навчання майбутніх викладачів англійської мови професійно орієнтованого НППМ у першому семестрі ми умовно назвали *основним циклом*. Крім того, у першому семестрі також передбачаються короткі пропедевтичний і завершальний цикли до і після основного циклу. *Пропедевтичний цикл* має на меті визначення вихідного рівня володіння академічним писемним мовленням і стимулювання наукової і навчальної діяльності в режимі напівавтономії шляхом створення та проєкції на майбутню навчальну і наукову діяльність сталого контексту комунікативності, вмотивованості, культурологічної і професійної спрямованості, що є головною вимогою до вправ у фазі завдання всередині підсистеми вправ [5, с. 29-30]. Завдання для *завершального циклу* спрямовані на забезпечення усвідомленості виконання поставленого завдання на другий семестр в умовах частково залежної автономії, стимулювання навчальної і наукової діяльності під час автономного циклу, а також на виявлення труднощів роботи в умовах частково залежної автономії та шляхів їх подолання.

Розглядаючи норми часу, які можуть бути відведені на реалізацію методики навчання майбутніх викладачів англійської мови професійно орієнтованого НППМ у навчальному процесі у ВНЗ, зазначимо, що навчальний план вищих навчальних закладів містить визначені години на самостійну науково-дослідну роботу магістрантів, зокрема план навчального процесу КНЛУ на 2012-2013 навчальний рік передбачав відведення 198 годин (5,5 кредитів) на самостійну наукову роботу магістрантів у другому семестрі магістратури [8, с. 6]. Вважаємо за доцільне відвести близько 10% годин (20 годин), призначених для самостійного написання наукової роботи, на написання остаточних варіантів тез доповідей і наукової статті після проходження практичного курсу у другому семестрі в режимі частково залежної автономії. Варто зауважити, що ця кількість годин є приблизною і не може бути уточнена, тому що такий час є нерегламентованим під час виконання писемномовленнєвих дій, а робота над магістерським науковим дослідженням, як було зазначено вище, характеризується високим ступенем навчальної автономії, характерною рисою якої є здатність магістранта самому визначатися з розподілом часу для написання магістерської роботи, тез доповідей чи наукової статті. Тобто магістрант може витрачати стільки часу, скільки йому потрібно,

враховуючи свої індивідуальні здібності та можливість. Протягом цих 20 годин вважаємо за доцільне організувати навчання в режимі частково залежної автономії за розробленою підсистемою вправ [5, с. 29] у межах етапів 5-6:

- 5) етап продукування остаточного варіанта наукового тексту;
- 6) етап його коментування, самоперевірки і само- / взаємооцінки.

Таку послідовність та організацію навчання майбутніх викладачів англійської мови професійно орієнтованого НПМ у другому семестрі магістратури ми умовно назвали *автономним циклом*.

Отже, реалізацію описаної нижче моделі передбачено у магістратурі мовних факультетів ВНЗ у першому і другому семестрах. Представимо у таблиці у загальному вигляді модель організації навчального процесу з використанням методики навчання майбутніх викладачів англійської мови професійно орієнтованого НПМ (див. табл.).

Як видно з таблиці, у другому семестрі магістранти навчаються продукувати остаточні варіанти англійських наукових текстів означених жанрів у режимі частково залежної автономії, а, отже, контроль з боку викладача і/або наукового керівника – відстрочений.

Розглянемо детальніше можливість реалізації методики згідно з визначеними циклами та кількістю годин, відведених на аудиторну та позааудиторну роботу.

*Пропедевтичний цикл* є коротким і передбачає 2 години аудиторної роботи. На першому аудиторному занятті (дві академічні години) магістранти виконують вхідні завдання, метою яких є не лише визначення рівня сформованості умінь академічного писемного спілкування, але й прогнозування труднощів навчання НПМ. Виконання цих завдань займає близько 45 хвилин – одну академічну годину. Протягом другої академічної години магістранти мовних спеціальностей виконують завдання рефлексивно-орієнтаційного характеру, метою яких є мотивування професійно орієнтованої наукової діяльності, постановка цілей і завдань навчання НПМ та визначення індивідуальних методів досягнення поставленої мети в режимі напівавтономії. Загалом ці завдання спрямовані на створення сталого контексту професійної та культурологічної спрямованості, комунікативності і вмотивованості; вони мають інтерактивний характер, виконуються у малих групах (5-6 магістрантів) у формі дослідження особистих мотивів, цілей і шляхів їх реалізації та складання коротких презентацій.

*Основний цикл*, як видно з табл., охоплює два підцикли: основний підцикл 1, що присвячений навчанню продукування англійських наукових письмових висловлювань у жанрі тез доповідей; основний підцикл 2, що відведений на навчання продукування ан-

Таблиця  
Модель організації навчання майбутніх викладачів англійської мови професійно орієнтованого наукового писемного мовлення

№	Назва циклу	Зміст циклу	Кількість аудиторних годин	Кількість позааудиторних годин
1	Пропедевтичний цикл	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ вхідні завдання;</li> <li>▪ мотивування професійно орієнтованої наукової діяльності;</li> <li>▪ постановка цілей і завдань навчання НПМ;</li> <li>▪ визначення готовності до навчання в режимі напівавтономії</li> </ul>	2	-
2	Основний цикл	Основний підцикл 1 навчання продукування англійських наукових письмових висловлювань у жанрі тез доповідей	4	4
		Основний підцикл 2 навчання продукування англійських наукових письмових висловлювань у жанрі тез доповідей	5	8
3	Завершальний цикл	постановка цілей і завдань навчання НПМ в режимі частково залежної автономії, визначення шляхів їх реалізації	1	-
<i>Разом за перший семестр</i>			12	12
4	Автономний цикл	навчання продукування остаточних варіантів англійських наукових текстів	-	20
<i>Разом за другий семестр</i>			-	20
<i>Разом за навчальний рік</i>			44	

глійських наукових письмових висловлювань у жанрі наукової статті (див. табл.).

*Основний підцикл 1* охоплює чотири академічні години аудиторної роботи і чотири академічні години позааудиторної роботи, під якими ми тут і надалі розуміємо домашню підготовку.

На другому аудиторному занятті (одна академічна година) магістранти читають бінарні наукові тези доповідей і виконують вправи для перевірки їх розуміння; отже імпліцитно знайомляться з цим жанром наукової прози. На першому позааудиторному занятті (дві академічні години) магістранти виконують

лінгвостилістичний аналіз англомовних тез доповідей, а також виокремлюють позамовні стандарти їх написання. На третьому аудиторному занятті (дві академічні години) магістранти виконують вправи на вживання загальнонаукової лексики, термінів, кліше, вставних слів і зворотів, засобів міжабзацного зв'язку; вживання пасивних конструкцій, дієприкметникових і герундіальних зворотів, засобів пунктуації. Магістранти також навчаються за допомогою лексикограматичних засобів дотримуватися логіко-композиційної та смислової цілісності англомовних тез доповідей, а також використовувати соціокультурно марковані мовні засоби, притаманні цьому жанру наукової прози. На другому позааудиторному занятті (дві академічні години) магістранти продукують чернетку англомовних тез доповідей з тематики магістерського наукового дослідження, дотримуючись їх комунікативно-риторичних та композиційних норм написання. На четвертому аудиторному занятті (одна академічна година) магістранти читають, аналізують та редагують запропонований текст наукових тез доповідей; коментують, аналізують і редагують тези доповідей, написані іншими магістрантами групи.

*Основний підцикл 2* охоплює п'ять академічних годин аудиторної роботи і вісім годин позааудиторної роботи.

На п'ятому аудиторному занятті (одна академічна година) магістранти читають бінарні наукові статті з методики навчання іноземних мов англійською й українською мовами та виконують завдання для перевірки їх розуміння. На третьому позааудиторному занятті (дві академічні години) магістранти виконують лінгвостилістичний аналіз бінарної наукової статті для виявлення усього спектра стилістичних засобів, композиційних і логіко-структурних параметрів, що охоплюють мовні та позамовні соціокультурно обумовлені маркери цього жанру наукової комунікації двома порівнюваними мовами. На шостому аудиторному занятті (одна академічна година) магістрантам пропонується для виконання низка вправ для ефективного планування й логічного впорядкування послідовності речень, дотримуючись прийнятої в англомовній науковій культурі композиційної схеми наукової статті, щоб вони (речення) утворювали зв'язний науковий текст з усіма притаманними йому якостями. Такі вправи, що ґрунтуються на сформованих навичках і вміннях використання специфічних лексичних одиниць і граматичних засобів, спрямовані на дотримання жанрово-стилістичних норм англомовного наукового дискурсу. На четвертому позааудиторному занятті (дві академічні години) магістранти пишуть план власних наукових статей з проблематики магістерського дослідження з дотриманням комунікативно-риторичних і композиційних норм їх написання, включаючи норми оформ-

лення наукової статті згідно з вимогами жанру. Крім того, магістрантам пропонується виконання вправ з написання різних типів абзаців: порівнянь, протиставлень, узагальнень, а також анотацій. На сьомому аудиторному занятті (одна академічна година) магістранти виконують вправи для зв'язності тексту, використання засобів пунктуації у науковому тексті і на можливості уникнення плагіату. Загалом ці вправи спрямовані на формування вмінь ефективно використовувати різні техніки аргументації: доводити власні оціночні судження, наводити приклади, встановлювати й ефективно показувати причинно-наслідкові зв'язки, вести діалог/полемізувати з реальним або потенційним опонентом тощо. На п'ятому позааудиторному занятті (дві академічні години) магістранти пишуть чернетки наукових статей за попередньо складеним планом. На восьмому аудиторному занятті (одна академічна година) магістранти заповнюють карту для само- і взаємооцінювання професійно орієнтованого НПМ з метою критичної оцінки власноруч написаної чернетки та виконують інші завдання, спрямовані на редагування і критичний аналіз власних наукових статей. Їм також пропонується виконання вправ на укладання бібліографії, пошук вебсторінок та їх оформлення згідно з чинними вимогами, а також форматування англомовної наукової статті. Для розвитку вмінь оформляти науковий текст згідно з вимогами жанру, а також удосконалення навчально-стратегічних (організаційних) умінь магістрантам пропонується виконання цих вправ з використанням комп'ютера; отже це заняття слід провести у комп'ютерній лабораторії. На шостому позааудиторному занятті (дві академічні години) магістранти детально аналізують, коментують та редагують наукові статті один одного, заповнюючи карту для само- і взаємооцінювання професійно орієнтованого НПМ. На дев'ятому аудиторному занятті (одна академічна година) на основі проведеного аналізу магістранти складають список рекомендацій стосовно удосконалення змісту і стилю запропонованої наукової статті та обговорюють свої рекомендації, пропонуючи аргументи й ідеї щодо покращення змісту і стилю, дотримуючись етики науково-педагогічної бесіди.

*Завершальний цикл* – найкоротший; він передбачає лише одну академічну годину протягом десятого аудиторного заняття. На цьому занятті магістранти мають окреслити цілі, завдання навчання НПМ та шляхи їх реалізації в режимі частково залежної автономії. Для проведення цього заняття використовуються завдання, що мають на меті стимулювання і мотивування наукової діяльності в режимі частково залежної автономії. Завдання, що мають інтерактивний характер, полягають у індивідуальному й колективному визначенні цілей, шляхів їх досягнення та способів контролю.

Під час *автономного циклу* (20 годин позааудиторної роботи в режимі частково залежної автономії) майбутні викладачі англійської мови продукують остаточні варіанти англомовних наукових текстів у двох жанрах наукової прози: тези доповідей і наукова стаття. Після цього магістранти виконують само- і взаємоперевірку остаточних варіантів наукових текстів у зручному (самостійно обраному) для них режимі із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій: наприклад у режимі он-лайн за допомогою програми Skype, що забезпечує текстовий, голосовий і відеозв'язок через Інтернет, або за допомогою електронного листування з детальним обговоренням спірних моментів. Контроль з боку викладача і/або наукового керівника – відстрочений.

Отже, реалізація підсистеми вправ для навчання майбутніх викладачів англійської мови професійно орієнтованого НППМ згідно з виокремленими циклами та визначеної кількості годин, відведених на аудиторну і позааудиторну роботу у межах практичної навчальної дисципліни “Основи наукового письма іноземною мовою”, передбачає оволодіння магістрантами мовних спеціальностей жанрами наукової прози, серед яких – тези доповідей і наукова стаття; на реалізацію запропонованої моделі навчання відводиться близько 44% навчального часу.

Таким чином, запропонована модель навчання утворює послідовну, цілеспрямовану систему, в якій усі компоненти взаємопов'язані та спрямовані на розвиток умінь НППМ і навчальної автономії у майбутній науковій і педагогічній професійній діяльності.

Розглянемо можливість реалізації цієї моделі навчання у межах практичного курсу “Основи наукового письма іноземною мовою”.

Нагадаємо, що загальна кількість годин на вивчення дисципліни становить 54 години, з яких 34 години відводяться на аудиторну роботу, а на самостійну позааудиторну роботу – 20 годин. Зазначена кількість годин становить один навчальний модуль та 1,5 кредитів; у межах навчального модуля пропонується такий розподіл часу за такими двома темами [8, с. 5]:

**Тема 1.** Жанрово-стилістична організація первинних коротких наукових текстів і вторинних наукових текстів (34 години: 20 годин аудиторної і 14 годин позааудиторної роботи).

**Тема 2.** Жанрово-стилістична організація первинних наукових текстів великого обсягу (20 годин: 14 годин аудиторної і 6 годин позааудиторної роботи).

Оскільки тези доповідей і наукова стаття як жанри наукової комунікації віднесено до теми 1 згідно з навчальною програмою і лише у цих жанрах передбачене написання власних наукових висловлювань [8, с. 6-7], вважаємо за доцільне розташувати розроб-

лену модель (а саме: пропедевтичний та основний цикли) у межах теми 1.

Ураховуючи те, що завдання для завершального циклу носять підсумковий і стимулювальний характер і вони актуальні для розвитку вмінь НППМ у всіх жанрах наукового дискурсу (особливо актуальним є вдосконалення навчально-стратегічних умінь для написання магістерської роботи як первинного наукового тексту великого обсягу), завершальний цикл може бути проведений на першому занятті теми 2.

Розглянувши модель організації навчального процесу з використанням методики навчання майбутніх викладачів англійської мови професійно орієнтованого НППМ та можливість її реалізації у межах практичного курсу “Основи наукового письма іноземною мовою”, можна зробити висновок щодо функціонування запропонованої моделі. Спираючись на проаналізовані характеристики моделі і фактори, що обумовлюють її реалізацію, ця модель узгоджується із закономірностями розвитку навчальної автономії у магістратурі: забезпечується перехід від роботи над магістерським науковим дослідженням в режимі напівавтономії до роботи в режимі частково залежної автономії. Запропонована модель навчання професійно орієнтованого НППМ реалізується у межах практичного мовного курсу згідно з визначеними циклами та кількістю годин, що відводяться на аудиторну і позааудиторну роботу.

З огляду на вищесказане, *перспективою* подальших досліджень у цій галузі може бути розробка завдань для проведення пропедевтичного та завершального циклів, пошук Інтернет-ресурсів як зразків використання електронних посилань, вивчення труднощів роботи магістрантів в умовах частково залежної автономії та можливих шляхів їх подолання.

---

#### ЛІТЕРАТУРА

---

1. Азимов Э. Г. Словарь методических терминов : теория и практика преподавания языков / Э. Г. Азимов, А. Н. Щукин. – СПб : “Златоуст”, 1999. – 472 с.
2. Васильева Е. В. Навчання студентів мовних спеціальностей написання наукового проблемно-тематичного повідомлення англійською мовою : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Васильева Ельза Вячеславівна. – К., 2005. – 164 с.
3. Концепція організації підготовки магістрів в Україні / Наказ Міністерства освіти і науки України № 99 від 10.02.2010 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа : [http://osvita.ua/legislation/Vishya\\_osvita/6670/print/](http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/6670/print/)
4. Корж Т.М. Навчання студентів вищих технічних навчальних закладів анотування англійських

- професійно орієнтованих текстів: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Корж Тетяна Миколаївна. – Севастополь, 2008. – 256 с.
5. Курило Л. В. Вправи для навчання майбутніх викладачів англійської мови професійно орієнтованого наукового писемного мовлення / Л. В. Курило // Іноземні мови. – №1. – 2013. – С. 28-33.
  6. Курило Л. В. Мета і зміст навчання майбутніх викладачів англійської мови професійно орієнтованого наукового писемного мовлення / Л. В. Курило // Вісник КНЛУ. Серія “Педагогіка та психологія”. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2012. – Вип. 21. – С. 47-55.
  7. Курило Л. В. Организация обучения будущих преподавателей английского языка профессионально ориентированной научной письменной речи / Л. В. Курило // Вестник МГОУ. Серія “Педагогіка”. – 2014. – №1. – М. : Издательство МГОУ. – С. 52-57.
  8. План навчального процесу на 2012 / 2013 навчальний рік [Напрямок підготовки 6.020303 “Філологія” / “Мова та література” – дві іноземні мови]. – Київ : Київський національний лінгвістичний університет, 2012. – 8 с.
  9. Робоча програма навчальної дисципліни “Основи наукового письма іноземною (англійською) мовою” для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня “Магістр” [спец. 8.02030302 – “Мова і література”] / [уклад. Т. Д. Чхетіані]. – Київ, 2012. / Київський національний лінгвістичний університет. – 15 с.
  10. Свиридчук В. П. Методика навчання німецького писемного мовлення студентів-заочників вищих мовних навчальних закладів на основі використання дистанційного курсу : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Свиридчук Віра Петрівна. – К., 2007. – 194 с.
  11. Синеккоп О. С. Методика інтерактивного навчання англійського писемного мовлення майбутніх фахівців з інформаційної безпеки з використанням комп’ютерних технологій: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Синеккоп Оксана Степанівна. – К., 2010. – 370 с.
  12. Тарнопольський О.Б. Writing Academically: A Coursebook for Teaching Academic Writing in English to Students of Linguistic Tertiary Educational Institutions: Посібник / О. Б. Тарнопольський, С.П. Кожушко, М.В. Рудакова. – К.: Фірма “Інкос”, 2006. – 228 с.
  13. Hamp-Lyons L. Study Writing: A course in writing skills for academic purposes (second edition) / Liz Hamp-Lyons, Ben Heasley. – Cambridge: Cambridge University Press, 2010. – 214 p.
  14. Lowes R. Helping students to learn : a guide to learner autonomy / R. Lowers, F. Target [Series editor : Paul Seligson]. – London : Richmond Publishing, 1998. – 96 p.

Отримано 27.08.2015

- ✎ Do not put statements in the negative form.
- ✎ And don't start sentences with a conjunction.
- ✎ If you reread your work, you will find on rereading that a great deal of repetition can be avoided by rereading and editing.
- ✎ Never use a long word when a diminutive one will do.
- ✎ Unqualified superlatives are the worst of all.
- ✎ De-accession euphemisms.
- ✎ If any word is improper at the end of a sentence, a linking verb is.
- ✎ Avoid trendy locutions that sound flaky.
- ✎ Last, but not least, avoid clichés like the plague.

~William Safire, "Great Rules of Writing"